

Keren Helyes Centralbureau für Mittel Europa
B. H. L. I. 1. 15.
Sáschisane str. 8.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Ar ko
ésül,
ben, mely
meginditsa

Zobák bér

Autonómiát a városoknak

Nem vagyunk ép. alagadtatva a módtól, ahogyan a városok adókövetési jogokkal élnek. Legutóbb „Adó és pótdadó” című cikkünkben igyekeztünk hangot adni ezirányú kritikánknak. De még sokkalta kevésbé tetszik nekünk az a törvényjavaslat, amely meg szeretné szüntetni a városok adókövetési jogát. Nem tudni, mi adott ennek az ügynek sürgősséget, miért kellett volna egy-kettőre letárgyalni, nyilván kis pártpolitikai okok húzódnak meg a homályában. Szinte szerencse, hogy közbejött ez a királyi kézirat és elnapolták a Házat, mert amilyen alkotó kedvében volt ez az elmúlt élezzsak, egy-kettőre törvényre emelte volna a javaslatot szakszerű vita és ellenzéki teketória nélkül. Így, hogy októberre halasztották, mégis remélhetni lehet, hogy a városok hivatalos és nem-hivatalos illetékesei megmozdulnak a fenmaradás léte érdekében kiáltják el tiltakozó vétőjüket, amely ezt a lehetetlen és retrográd törvényjavaslatot kis-kigyó korában fojtja meg. A városok hivatalos vezetői már protestálnak: Temesvárott gyűltek össze polgármestereik, hogy hangzassák rosszallásukat. A nép maga meg hallgat, de tehet-e mást? Ne tekintsek az első pillanatra a kis pártpolitikai ravaszságokat, amelyek ezt a javaslatot fogalmazták, próbáljunk meg jóhiszeműen lenni és állítsuk, hogy a javaslat szűkekre a nagyromán politikának az a vezérgondolata, amelyet centralizáció néven ismerünk. A törekvés köz-tudott: mindent egységesíteni és egy intéző marokba szorítani. Erre nézve mi nemegyszer leszögeztük véleményünket: helyes az egységesítés, a centralizáció gondolata se rossz; de a mindenáron való egységesítés, az árkon-bokron és a Kárpátok nyulványain átmenő centralizációt helytelenítjük, mert képtelenségnek tartjuk.

A városokat sajnos, már rég megfosztották önállóságuk legerősebb bástyától, az autonómiától. Mindeppillanatig sem a városok, sem polgárai nem hagytak fel a reménnyel, hogy önrendelkezési jogukat, míhelyt a viszonyok megszilárdulnak, visszakapják. A teljes stabilizáció ideje még nincs itt. Azon az időn azonban már régen túl is mentünk, amely alatt a jogfosztott városoknak vissza kellett volna adniok jogaikat. Ez nem történt meg s Bukarestben azt hiszik, hogy már nem is nagyon kellene a régi jogok s most törvény erejével akarják elszedni a maradék jogokat is. A szent centralizáció nevében. Hiszen kétségtelen, hogy a centralizáció, a diktatori államgondolata ez az alapvétele nem minden tekintetben rossz. Ha egy zsoni viszi keresztül, mint például Napoleon s ha olyan jó centruma van hozzá, mint amilyen centruma Páris Franciaországnak, ez csak üdvös lehet. De zsenik csak századokban egyszer teremnek, azok is nem mindenütt. Itt számolni kell azzal, hogy a főváros Bukarest és ez nem hogy nem ideális központ, de az ideálisnak földrajzi és közlekedési tekintetből merőben ellentéte. Ha a városnak az adókövetési jogát is elveszik, könnyen bekövetkezhet az a helyzet, amiről Hosszu Vazul doktor beszélt az Uj Keletnek: „azok a városok, amelyek Bukaresthez közelvannak és amelyeknek jobb összeköttetésük van a kormánnyal, előnyösebb elbánásban részesülnek majd a többiek rovására”. Képzeliük el Szatmárt vagy Máramaroszigetet, amelyeknek Bukarest távol-eső hely s amelyek képtelenek majd minden csipesup ügyben a centrumhoz fordulni, nem nem javíthatják ki a kövezetet, nem állíthatnak

főljabb villanypóznákat, nem szegődtehetnek utcacsapókat vagy hófúvós, esőtén hókaparó-munkásokat, csak ha a központi kormányzat beleegyezését adja. És a központi kormányzat bizonyára érteni fogja a módját hogy ha egy-egy város ellenzéki politikát talál csinálni, miként tagadja meg a nyájasság ostyájába takart kifogásaival a kérelmeket.

Ebből az ügyből azonban nem szabad pártpolitikai dolgót csinálni meg akkor sem, ha a centralizáció alapelve mindenben fűdi. Mert sokkal súlyosabb alapelve beledtközik ez az a demokrácia. Bukarestben szeretik hangoztatni a demokráta politikát, de amikor arról van szó, hogy cselekedni kell, a legantidemokratikusabb eszközöktől sem riadnak vissza. Mi nem elégszünk meg azzal, ha ez az új centraliztikus törvényjavaslat megbutik, mielőtt megazületett volna. Nem elégszünk meg vele, ha a Damokles-kardot nem ejtik le a városok fejére. Mi az autonómiát is visszaköveteljük. Képtelenség, hogy két és háromszáz-

százalékos pótdókat kinevezett testületek dik-táljanak rá a városokra, képtelenség, hogy városok százezernyi polgárságának ne legyen beleszólása azokba az ügyekbe, amelyekben róla van szó. A városok igenis saját hatáskör-tében intézzék el a saját ügyeiket. Ezzel még nem válnak állammá az államban. Ellenben, ha az állam közgei intézik a dolgaikat, ez már aztán: az állam a város életében. Vissza kell szer-zni a gazdasági autonómiát, ki kell építeni ezt a jogot a demokrácia szellemében, módot kell adni rá, hogy egy-egy város a maga eleven eszével, ezerszemű és ezergondolatu polgárságával gondolkodjon, számoljon és cse-lekedjen. Mi nem vágyunk az óromániai váro-sok dicsőségére, mi előbbre akarunk jutni és az óromániai városokat majd a magunk nivó-jára emelni. A pártpolitika talán nem lesz megalégedve, de az ország maga igen. Minél szabadabbak, függetlenebbek és gazdagabbak lesznek városaink, annál szabadabb, boldogabb és függetlenebb az ország.

A főtanácsot augusztus 4-re hívják össze

A szakértői bizottság július 28-án tanácskozik — Felsősziléziából semleges állam lesz

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, jul. 27. A főtanácsot augusztus negyedikén fogja megtartani. A főtanács ülése a napjához a francia kormány is hozzájárult. A tanácskozás vagy Párisban, vagy Boulogneban lesz. A konferenciát a szakértői bizottság tanácskozása előzi meg, amelyet július 28-án fognak megtartani.

A szakértői tanácskozások két-három napig fognak tartani, a bizottság összefoglalja felsősziléziai tapasztalatait, elkészíti jelentését, melyet a néhány nappal később megtartandó főtanács konferenciának nyújt át.

A tanácskozások két részre oszlanak: először az aktuális kérdések megvitatására, másodsor Felsőszilézia ügyének végleges elintézésére. Az aktuális kérdésekhez tartozik a megszállás, a megerősítés, szóval azok az átmeneti intézkedések, amelyek sültkésesek addig, míg a végleges megoldást Felsősziléziában az egész vonalon keresztül tudják vinni. A francia kormány hozzájárulását a konferencia sürgős összehívásához

hosszu tárgyalások előzték meg Londonban,

amelyek lord Curzon és a londoni francia nagykövet között folytak le. E tárgyalások befejezése után lord Curzon magához kéréte Németország nagykövetét és közölte vele, hogy Franciország és Anglia között teljes az egyetértés a felsősziléziai kérdésben. Németország tehát ne számíton a szövetségeseke egyenet-

lenségére és kapcsolja ki jövő terveiből a felsősziléziai kérdésnek olyan megoldását, amely nem a szövetségeseke egyetértése mellett történne.

Az átmeneti intézkedések közé tartozik a megszállott felsősziléziai területek katonai megerősítése. Lloyd George közölte az angol alsóházban, hogy

Felsősziléziában ezidőszert mindössze 400 angol katoná van,

egyben sejtette, hogy rekompenciációképen a francia engedékenységet, Anglia is újabb csapatokat küld a megszállott zóna erősítésére. A felsősziléziai kérdésnek egyéb részleteiről nem beszél egyelőre, de bejelentette, hogy az alsóház legközelebbi ülésén ebben a kérdésben fontos nyilatkozatot fog tenni. Weedgoovan képviselő megkérdezte az angol miniszterelnöktől, tudja-e hogy az alsóház valamennyi tagja ellenzi Franciaország felsősziléziai akcióját. Lloyd George erre a kérdésre nem válaszolt. Angliának a felsősziléziai probléma végleges megoldására vonatkozó terveit egyelőre nem ismerik. Amerikai lapok azt írják, hogy

Anglia Felsősziléziából önálló semleges államot akar alkotítani.

Kattowitzi jelentés szerint az ottani német rendőrség nem akarta magát alávetni a szövetségközi bizottság rendelkezésének. A szövetségközi bizottság retorzióképen az egész német rendőrséget kiutasította a városból.

német tiszték irányítják, akik mint kereskedők jöttek Marokkóba. A marokkói spanyol csapatok helyzete mind kritikusabb. Silvester tábornok csapatairól nem tudnak semmit.

Az albániai harcok

Belgrád, július 27. (Damian.) Albániából érkező jelentések szerint az albán kormány csapatai három irányban folytatják előrenyomulásukat. A csapatok valamennyien kitűnően vannak felszerelve. A miriditák célja, hogy a keresztényeket elválasszák a mohamedánoktól. Az albán kormány elnöke kijelentette, hogy mindaddig nem teszi le a fegyvert, míg a miriditákat le nem verte.

Bombamerénylet a liliei szakszervezeti kongresszus ellen

Párisból jelentik: A francia szakszervezetek liliei kongresszusán az anarchisták a szónoki emelvényre bombát dobtak. A terem-ben sokan megsebesültek. A merénylőket le-tartóztatták.

A marokkói lázadás

Madrid, jul. 27. (Damian.) A marokkói eseményekről a spanyol lapok azt írják, hogy a lázadás egész Marokkóra kiterjed. A marokkói spanyol megbízott már régen küldött jelentést arról, hogy a törzsek mozgolódnak és fegy-verkeznek. Kiderítették, hogy a lázadást volt

Ruszinszkói zsidó politika

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Jul. 26. A csehországi és szlovén választások az egyesült zsidó párt gyakorlati eredményével nem voltak fokozottabb jelentőségű a ki-
6. Ha itt, ahol amugyis nagy annak, a még az idén megtartandó a zsidópárt mandátumhoz van arra, hogy a Szlovénországban leadott mintegy ötven ezer szavazat alapján: két három zsidó képviselő kerül a prágai parlamentbe.

A választás időpontja még meg sincs alapítva, a szervezés azonban és a széthúzás már nagyban folyik. A ruszinszkói egyesült zsidó párt elnöki tanácsa a napokban tartott ülésében ugyanis elhatározta, hogy a nemzeti tanácsból, mely cionista és tulradikális, függetleníti magát.

Ezzel kapcsolatban a prágai nemzeti tanácsban is éles ellentétek merültek fel, ugyanis: Ungár Márkus és két társa a nemzeti tanácsban amellyel foglalt állást, hogy a ruszinszkói konzervatív zsidóságot nem lehet és nem szabad a tanács alá rendelni. A kérdés miatt Prágában sok vita folyik zsidó körökben. A ruszinszkói cionisták egy része pedig arra az álláspontra helyezkedik, hogy: „Tételeknek most akik akarnak, a választások előtt, mikor gondos szervező munkára lesz szükség, majd hívjuk bennünket s akkor diktáljuk a feltételeinket...”

A napokban nevezték ki az Ungvár városi választási bizottságot, s a zsidóság legnagyobb megbotránkozására csak egy tagja került be a fontos helyre. Mithogy a napokban kiderült, hogy a földtanácsba, amely a földreform végrehajtására alakult, egyetlen zsidó sem került be, az Egyesült Zsidópárt elhatározta, hogy legsürgősebben és leghatározottabban lép fel a zsidó népesség mellőzése ellen.

Érdekes, hogy a választások után három magyar jogpárti, izraelita megfigyelt: zsidónak akarták feltüntetni az illetéseket.

A párt ezt a kifogást természetesen el nem fogadva, mindent megteve annak érdekében, hogy a zsidóság számarányához képest mindenütt külön nemzetiségként érvényesülhessen. (g. a.)

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Terbutnak adományoztok ünnepségeket alkalmával.

Támár

— Kis regény —

Írta: Giszkalay János (22)

Tizenkettedik fejezet

Három hónap mulott el azóta, hogy Chira, az adullami pásztor és az ebreus Juda együtt ülték meg a nyírok ünnepét a timnai usztalónál. Juda magaviselkedése azóta másodsor is megcsorélt és a pásztorok nem győzték elegendő fejeket csóválni rajta. Mintha csak más lélek szállta volna meg, egyszerre vége lett a magányos kóborlásoknak, vad tivornyáknak, Astarót ligeteiben és gonosz kőtekedéseinek, mindenki be a jószágot, hol a kecskenyájknál, hol a tevecsordák mellett, hol meg a fejős állatok között forgolódott és osztogatta a parancsokat, hol merre köll friss legelőre terelni őket. Igaz, hogy nevetni, vagy csak mosolyogni is, most se nagyon látták, de nem is ripakodott rá emberre, ha valamit rosszul csináltak. Inkább valami csöndes elgondolkodás volt orcáján és minden szavában és sokszor megtörtént az is, hogy meg se hallotta a csordások, vagy gulyás emberek jelentéseit, avagy panaszkodásait a nagy gondolkodás miatt.

Chira, az adullami pásztor még mindig vele volt, amint hogy barátai megszokásból, majd hogy mindig egy fájón legeltettek — és sehogyse tottettek nékie a Juda szóval elgondolkodásai.

„Vissza Matuzsálemhez”

Shaw legújabb munkája

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, jul. 22. Bernhard Shawnak, a kiváló írónak legújabb megjelent munkája „Vissza Matuzsálemhez” címet viseli és irodalmi körökben igen nagy feltűnést keltett. Shaw szerint a mai ember átlagos életkora 60 év: ez igen rövid idő, mely arra sem elegendő, hogy az életben szerzett tapasztalatainkat értékesíthessük. Vissza kell tehát térni a bibliai Matuzsálemhez, aki 969 évig élt, azaz törekedni kell hosszabb életkor elérésére. Csak akarat kell hozzá és az eredmény majdnem biztos.

Shaw nagyon bizik a tudatos akaratnak az erejében. A biblia azt mondja, hogy a hit hegyeket mozdíthat ki a helyükből, Shaw ezt az erőt a tudatos akaratnak tulajdonítja. Akaratával eljuthat az ember a halálhoz, de meg is hosszabbíthatja az életét. E nézetével Shaw konfliktusba kerül Darwin teóriájával, mely a szerves élelurakodó törvényeként a fejlődést, a létért való küzdelmet, a természetes kiválasztást és az alkalmazkodást állítja fel. Shaw e munkájában erősen támadja a darvinizmust, amelyet az emberiségnek elkövetett legnagyobb bűnnek tart, amely vak fanatizmusában úgy hat mint egy vasúti katasztrófa. Szerinte a nagy európai összeomlás is erre vezethető vissza. A tudatos akarat azonban determinálhatja a tudatos fejlődést és ebben látja Shaw nemcsak Európa és az egész emberiség, hanem a vallás megmentését is.

Ezt a gondolatot Shaw öt dráma részben dolgozza ki. A darab Adámmal és Évával kezdődik és 31920 évben végződik. Kezdetben az élet csak egyes embereknek hosszabbodik meg. A harmadik képből már olyan ember is akad aki 300 évet él. Ebben az időben kétféle emberkategória van, a hosszú életűek és a rövidebb életűek. Az utolsó képből az ember tudatos akarat energiájával eléri azt az ideális álláspontot, amikor nincs többé betegség, gond, nyomor, ellenben van jólét, öröm, boldogság és hosszú élet.

Rendület a trónörökös látogatásáról. A trónörökös Kolozsvárra érkezése alkalmából a rendőrség a következőket rendelt el: **Mitina Öljensz Károly trónörökös városunkba érkezik, folyó hó 29-én délelőtt 12 óráig további tartózkodásig az egész város területén a köz- és magánépületek, valamint a templomok a román nemzeti lobogóval lobogóznak fel.** Egyben pedig közömbösre hozom, hogy Öljensz lakosztálya N. Petala General de Divizie urnak str. Regala 17. szám alatt lévő lakásán lesz ahol a hatóságok vezetői valamint a magánszemélyek hivatalos látogatásait az ott lévő látogatási könyvben nevük beírásával tartoznak jelezni. Cluj, la 28 Julie 1921. Popoviciu s. k.

— Juda testvér, — mondta néki egy napon, — úgy látom megnyugodtál már nagy bánatodban és jól is teszed. Hiszen vagy tizenöt hónapja immár a gyásznap, ideje is már, hogy hajadat levágjad.

— Már tizenöt hónapja, — hagyta helyben Juda és megállott jártában, mint aki nagyon erősen gondolkodik valamin.

— Miféle kalapácsolás ez? — kérdezte hirtelen, hogy kalapácsoknak és állóknak egymásra csengése ütötte meg fülét.

— Valamelyes vándorújsósok győttek, mondják, hogy Damaszkusból valók, azok dolgoznak a pásztorok üstjein. Igaz is, — kapott homlokához Chira, — vannak közöttük nagy ügyességű rézművesek is és kőöntvényesinők. Ha akarod, csináltathatsz velők mostan pecsétgyűrűt.

Juda néhány pillanatig úgy bámult Chirára, mint aki nem érti a dolgot, de aztán csak megcsóválta fejét.

— Nem hordok én immár pecsétgyűrűt ujjamon Chira testvér, — mondotta magyarázkodva, — sem nem botot az én kezemben: hádd legyen emlékeztető nékem ez is.

— Emlékeztető? — kérdezte Chira csudálkozva.

— Hogy egy kadésától kellett megtudni Judának azt, hogy az ebreus Jakabnak a fia.

— Avagy úgy, — mondotta Chira, — a Timna-beli kadésa Petach-Enájimban!

— Igen, Timna! — mondotta Juda és

Lovagias ügy zsidóság miatt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Marosvásárhely, jul. 27. Marosvásárhely társadalmát érdekes lovagias ügy részletei foglalkoztatja. Egy 60 év felé járó öreg ur, Blatt Jakob, pisztolypárbajra hívta ki Dr. Bedő Sándor volt ügyvédet, az ügyvédi kamara volt elnökét, aki az öreg urat zsidó önéretében és becsületében ok nélkül és ártatlanul megsértette. Az eset részletei a következők:

Két hónappal ezelőtt az egyik főispáni titkár, aki Blatt Jakabnak gyerekkori jóismerőse, megkérte Blatt Jakabot, kísérelje meg dr. Bedő Sándor istállóját az ő részére megfelelő áron bérebevenni. Blatt Jakob elment a dr. Bedő lakására, ahol csak dr. Bedő feleségét találta otthon. Dr. Bedőné nem volt hajlandó az istállót bérebeadni. Blatt Jakob visszament a főispáni titkárhoz, előadta, hogy a tulajdonos nem akarja az istállót bérebeadni, bár az úressen áll. A főispáni titkár ekkor személyesen ment el Dr. Bedőnéhez és sikerült is az istállót megfelelő ár mellett bérebevennie.

Ez volt a dolog előzménye. Két hónap múlva hazatért Budapestről dr. Bedő Sándor. Felháborodással vette tudomásul, hogy úres istállóját bérebevevették. Felháborodásában mit tehetett egyebet, nyílt utcán nekiment az ügyben egyáltalán nem érdekelt öreg zsidónak és „bűdös, tetves, rongyos zsidónak” nevezte.

A köztekinélynék örvendő öreg ember, akinek egy fia híres szemorvos, másik fia ügyvéd, ő maga pedig 1887-beli tartalékos hadnagy, — nem hagyta a sértést magán száradni s a katonai parancsnokság engedélyével pisztolypárbajra hívta ki dr. Bedő Sándort.

Az ügy „a lovagiaság szabályai szerint” dr. Bedő írásbeli beavatkozásával befejezést nyert.

Marosvásárhely társadalmát szokatlan izgalomban tartja az eset. Ez az ügy valahogyan kínóvi két ember magánügyének határait. Van valami kurzuspolitikai íze is a dolognak. Marosvásárhely társadalmá mindig békés egyetértésben élt. Ilyen magatartás is ilyen hang még a kevésbé intelligens rétegek között sem volt észrevehető, még feltűnőbb tehát, hogy a magyar társadalom egyik reprezentánsa, aki tekintélyes ügyvéd és az ügyvédi kamara volt elnöke, ilyen hargomban szólítja meg zsidó polgártársát. Szinte hihetetlennek látszik ez nekünk itt Erdélyben. Három hónapig tartózkodott dr. Bedő Budapesten a „kurzus” lovagok között. Úgy látszik, a három hónap hatása alól nem könnyű szabadulni.

fejével úgy biccentett, mint aki végleg elhatározásra jutott valamiben. — Hogy is mondottad Chira testvér? Tizenhárom hónapja már a gyásznap és ideje volna a hajak megnyírásának. Igazad van. Jórám! — kiáltott az öreg csordás felé, aki épen most veszködött valami rossz erkölcsű tevével.

— Parancsol az én ifju gazdám, — mondotta Jórám, — de a tevé azért nem hagyta ott. — Főnyergeszd a leggyorsabb hátsódra, — mondotta Juda, — és elmegysz Timnába. Megmondod az én Tamár menyemnek, hogy készüljön föl és jöjjön, mivelhogy elérkezett a Sela frammal való nászának ideje.

— Sélának adod Tamárt! — döbönt vissza Chira, az adullami pásztor: — Es a Bal-Zevuv parancsa?

Juda gögösen nezett barátja szemé közé és fejét dacosan vetette föl.

— Én az ebreus Jakab fia vagyok és mi közösségem nékem a Bal-Zevuvval?

— No bizony! — mondotta Chira, kissé bántódottan, — nem jó az isteneket kísérteni és közelféje még te is másképpen beszéltél.

— Igen, — mondotta Juda elgondolkodva. — De azóta, Astarót házában, egy kadésa nagyon is elcsudálkozott ezen.

— Már megint az a kadésa! — csóválta fejét Chira. — Legalább szép volt?

— Nem tudom, — mondotta Juda, — mivelhogy haldatlan sötét volt és én nem láttam az arcát.

Jórám még mindig ott állott mellettük.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete fegyelmet indít Szász Zoltán és Persián Ádám ellen

Augusztus 27-ig az utolsó magyar katonának is el kell hagynia Nyugatmagyarországot — A legfelsőbb tanács döntése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, július 28. Londonból szikratávirat jelenti, hogy a legfelsőbb tanács részéről intézkedés történt Nyugatmagyarországnak a trianoni békeszerződés értelmében Ausztriának való haladéktalan átadása iránt. Amint már jelentettük, három antant tábornok néhány nap óta Sopronban tartózkodik, ők veszik át Magyarországtól az átadandó területeket s adják át Ausztria megbízottjainak. A kifizetés, illetve az átadás több hétig fog tartani. Hír szerint augusztus 10-én kezdődnek meg az előkészületek s a legfelsőbb tanács határozata szerint augusztus 27-ig az utolsó magyar katonának is el kell hagynia Nyugatmagyarországot. Baranya kiürítése iránt ezideig még nem történt intézkedés.

A hazaárulási vádok

A magyar pártok és politikusok között tovább folyik a marakodás és egymást vádolják hazaárulással. Most Nagyatádi Szabó István a sor, akit azzal vádolnak, hogy a román megszállás alatt Diamandi román miniszterrel tárgyalást folytatott a román-magyar perszonál unió megvalósítása érdekében. Nagyatádi nyilatkozik és letagadja a tárgyalásokat, mint ahogy most utólag mindenki tagad, Tagad Friedrich István is, aki még hozzátézi, hogy őt el akarták látni a románok, de éppen Nagyatádi Szabó volt az, aki feltehetően előtte az utolsó órában a készülő puccsterveket. A hazaárulás vádjára válaszul Károlyi Mihály is egyik cikkében, élesen visszautasítja Windichgraetz vádjait és kimutatja, hogy Magyarország katasztrófális sorsának elkerülése érdekében különböző törekedett. „Ebben politikám — írja — azonos volt Károlyi exkirály politikájával a különbséggel, hogy míg én kitarítottam meggyőződésemmel, addig a Sixtus-levelek szerzője nemcsak sógorához intézett leveleit és békepolitikáját tagadta le, de azért hogy visszanyerje Vilmos császár kegyét, siralmas Canossa-járással saját politikája ellen fordult.”

Fegyelmi a letartóztatott újságírók ellen

Amíg a külföldi újságírószervezetek rendre tiltakoznak a hivataluk teljesítése és a szabad véleménynyilvánítás miatt üldözött újságírók bebörtönzése ellen, azalatt a magyar újságírók egyesületének választmányja a szolidaritás meg-

tagadásával a fegyelmi tanácshoz tette át Szász Zoltán és Persián Ádám ügyét. Olyan határozat ez, amelyért ennek a szervnek egyesületnek hosszú ideig kell majd szégyenkeznie. Beavatottak szerint a fegyelmi eljárás megindítása csak első lépése annak a szégyenletes szándéknak, hogy a letartóztatott újságírókat kizárják az egyesületből. Tudvalevőleg Szász Zoltán volt az, aki védelmére kelt az újságíró munkának akkor, amikor ez a védelemnyújtás a legnagyobb kockázattal járt, tehát egészen kurzus stílus, hogy most ezt a határozatot kapta válaszul. Az egyesület választmányának ugyanezen az ülésén az elnök egyttal bejelentette, hogy a Magyarországra menekült orosz írók és újságírók egyesületét alapították, melynek közgyűlése a magyar újságírókat írásbellel üdvözölte. Kéri a választmányt, hogy az orosz újságírók egyesületét kartársi szeretettel köszöntse, s adjon kifejezést annak a reménynek, hogy nemsokára saját hazájukban folytatják hivatásjeljes működésüket.

Károly exkirály pénzügyi segélyt kér Magyarországtól

A svájci szövetség tanács felszólította Károly exkirályt, hogy kívánatosnak tartaná, ha még augusztus 31-ike előtt elhagyná az országot. A király közvetlen környezetéből való megbízottak most a magyar kormánnyal folytatnak tárgyalásokat nagyobb pénzügyi segély érdekében, mert a költségkérés nagy anyagi megterhelést jelent. Valószínű, hogy Károly Olaszországba fog utazni és az olasz kormány nem is helyezkedett elutasító állásponton, csupán a király személyi biztonságáért nem vállal felelősséget.

Huszár Károly újabb akciót indított az Oroszországban szülő magyar hadifoglyok nyomorának enyhítése érdekében. A magyar hadifoglyok részére gyógyszert és ruhaneműket fognak küldeni.

Mire legyen gondja a magyar kormánynak?

Bukaresti távirat szerint az „Adeverul” kikel Bánffy gróf magyar külügyminiszternek a magyar nemzetgyűlésen mondott legutóbbi beszéde ellen, melyben Bánffy azt állította, hogy az utóállamok támogatják a bolsevista bécsi magyar sajtót. Bánffy is jól tudhatja, — írja az „Adeverul” — hogy a bécsi magyarság

lába meg ne cusszon a meredek uton. De az ember csak csak meroven nézte őt, aztán hátra intett és két másik ember gyűt mögéje. Juda csak akkor vette észre, mivel áll szemben, mikor már vagy tíz lépényire volt tőle.

Chacór volt, a Juda ellensége és két legénye mind a hárman éleshegyű lándzsákkal kezökben. Mivelhogy nagy gyűlölködés volt Chacór között és az ebreus testvérek között, még abból az időből, mikor a testvérek Dinah hugok becsületéért kegyetlen nagy háborukat vívtak a Söchem királyával és lakósaival valamint a Tapuach királyával kit is Jésumnak hívtak és az Amoriták népének hét fejedelmével. Mikor is a Jákob fiai megverték mindeme fejedelmeket és az Amoriták népe megszaladt előttök. De Chacór befogadta őket a maga városába, holott az kétszeres falakkal megerősített város volt és maga is megrettenve nézte az ebreusok nagy hatalmát. De az ebreus testvérek utána vetették magukat az Amoriták népének és mikor Chacór fegyverek elével állott ellent nékiek, megrohanták városát, falait megmászták, kard élére hánytak benne minden élt és házait lerombolták a földig. Csak Chacór tudott valahogyan megmenekülni, mivelhogy ravasz volt az ő szive és elbujt, mikor látta, hogy az ebreus testvérek elhatárolták az ő városa fölött. De azóta nagy volt a gyűlölet Chacór szívében a testvérek ellen és sokszor hajította el embereivel, lesből a testvérek nyájait, a pásztorokat megölve.

(Folytatjuk.)

vezérei, Garami, Jászi Oszkár és Lovász a leghatározottabb ellenségei a bolsevizmusnak. Inkább arra lenne gondja a magyar kormánynak, — mondja a cikk befejezésül, — hogy az orgoványi gyilkosságok ügyében, melyeket egy volt miniszter leplezett le, megindítsa a vizsgálatot.

Magas a butorozott szobák bére

A lakbérleti bizottság hatásköre

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lakások bérét, tudvalevőleg, néhány hónap óta a háztulajdonosok és a bérlők egymás között szabadon állapíthatják meg. Ezt a bérmegállapítást azonban ellenőrizheti a város-házán működő permanens lakbérleti bizottság, amely megfelelő indok esetén a túlmagas bért leszállíthatja, a tulajdonost felemelheti. Egyedül a nem rekvirálás útján szerzett butorozott szobák azok, amelyek bérének megállapítása a tulajdonosok tetszésére van bízva, akik ezzel a szabadsággal, természetesen számtalan esetben visszaélnék.

A butorozott szobák bére jelenleg háromszáz és hatszáz lei között váltakozik. Háromszáz leinél olcsóbban alig lehet szobát kapni. Pedig a butorozott szobákban most nincsen olyan nagy hiány, mint télen volt, sok egyetemi hallgató végleg eltávozott a városból és más uton is sok szoba felszabadult.

A butozott szobák magas ára rendkívül érzékenyen sújtja azokat, akik leginkább igénybe veszik: a fixfizetéses hivatalnokokat és egyéb alkalmazottakat. Ezek az emberek fizetésük jelentős hányadát kénytelenek lakásra kiadni.

Helyesnek és szükségesnek tartanánk, ha a lakbérleti bizottság a butorozott szobák fölé is kiterjesztené ellenőrzését és legalább az olyan esetekben, amikor panasszal fordulnak hozzá, adjon méltányos elintézetést a bérlőknek.

A Joint akciója a hadiárványért

Amerikai családokkal örökbe fogadtatja őket

Amint értesülünk a Joint Distribution Committee segélyezési akció a kisgyermek, apátlan, anyátlan hadiárva segélyezésének új módosítását rendszeresítette: a tizenhárom éves amerikai hadiárva gyermek felnevelésére íhető amerikai családokat kért fel, akik a gyermeket adoptálják és vagy magukhoz veszik, vagy pedig jelenlegi tartózkodási helyükön való felnevelésük költségeinek fedezését magukra vállalják. A Joint kolozsvári irodája (Szentlélek-utca 1.) felhívja az ilyenformájú segélyben részt vevő kiváló hadiárvaikat, illetve azok gyámjait, hogy ezirányú kérényeket, az alábbi adatok közlésével, sürgősen adják be: 1. Az elhalt szülők neve, elhalálozási ideje és helye. 2. A hadiárva neve, neme, kora és iskolai képzettsége. 3. A hadiárva gyámjának neve, lakása és foglalkozása. 4. Vannak-e hozzátartozói itt, vagy Amerikában. 5. Az árva egészségi állapota. 6. A kérényhez a hadiárva fényképe mellékelendő.

Az iroda felkéri az erdélyi zsidó testületek vezetőseit is, hogy amennyiben működési területükön ilyen hadiárva élnek, azokra vonatkozólag a fenti adatok közlésével, a bejelentést lehetőleg nyolc napon belül megtenni sziveskedjenek. Az iroda közli egyttal, hogy a Janovitz Géza által adományozott fiuruhákra kérényeket e hónap végéig lehet beadni.

A török-görög háború

Páris, jul. 27. (Damian.) Kemal pasa felkérte a konstantinápolyi kormányt, járjon közbe a szövetséges hatalmaknál, hogy Görögországgal olyan békét köthessen, amelyet az angorai kormány elfogadhat. A török csapatok Sencicetől kiindulva elfoglalták Ouchakul községet és egy görög hadosztályt foglyul ejtettek. A török gyalogság, lovasságtól és tüzérségtől támogatva megtámadta a Siorictől délre fekvő vidéket, de a görög csapatok a támadásokat visszaverték.

Az ellenzéki pártok elszakadtak a liberális pártól

A kormány békülési akciója — A liberális párt nem adta fel a harcot

Bukarest, jul. 27. Az ellenzéki pártoknak a liberális párttal együtt és egyetértéssel történt kivonulása a parlamentből — döntő rohamnak készült az Averescu-kormány ellen. A roham nem sikerült, az agrárreformot megszüntették, a parlament ülészeit bezárták, a király elutazott anélkül, hogy a kormányban bármiféle változást szükségesnek tartott volna és a kudarc után az összes ellenzéki pártok terhesnek érezték a liberálisok fegyverbarátságát.

Első jele ennek az ellenzéki pártok által kibocsátott manifesztum volt. Általános feltűnést keltett, hogy a kormány ellen szövetséges pártok nem közös kiáltványban tárták fel állásfoglalásukat, hanem mindegyik párt külön-külön kiáltványt adott ki. Ez taktikai okból történt, az egyes pártok nem akartak a közvélemény előtt a liberális párttal együtt szerepelni. De a nyílt szakadás sem késhetett sokáig.

A legnagyobb ellenzéki párt, a román nemzeti párt, amely tulajdonképpen létrehozta a liberális párttal való kooperációt, a beko-

vetkezett kudarc után teljesen elfordult attól. A párt kimondta, hogy folytatja a harcot az Averescu-kormány ellen, de nem a liberális párt oldalán. A parasztpárt a legelősebben költ ki a liberálisok ellen, kijelentvén, hogy semmiféle politikai bonyodalom nem homályosíthatja el tisztánlátásukat annyira, hogy liberális pártban más lássanak, mint a régi oligarchia képviselőit.

A válság megoldása eltolódott észre. Az Averescu-kormány időt s ezzel valószínűleg életet is nyert. A nyári szünet alatt megkísérli ugyanis az ellenzéki pártokkal való kibékülést. Argostoiu belügyminiszter a tárgyalások lefolytatására vissza is maradt Bukarestben. Ha ez az út nem jár sikerrel, akkor megpróbálják az ellenzék sorait megbontani, ami igen könnyen sikerülhet. A válság megoldása legfeljebb egy hónappal fogja a koronázási ünnepséget kitolni. A liberális párt tehát, amellyel az ellenzéki pártok közösséget nem vállalnak, minden befolyását lathá fogja vetni, hogy új választások révén kormányra juthasson.

Három turista eltűnése

Gyilkosság vagy szerencsétlenség?

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bécs, jul. 26. Néhány héttel ezelőtt a stájer hegyek közt egymásután három turista eltűnt anélkül, hogy minden fáradozás dacára a legsebekélyebb nyomokra is akadtak volna. S bár az esetek különböző helyen és időben történtek és eredetileg különböző, egymással össze nem függő baleseteknek kellett őket tulajdonítani, a bécsi rendőrségben most mégis az a gyanu merült fel, hogy a három turista eltűnése összefüggésben van egymással és hogy talán bűncselekmények lettek áldozataivá. Azt is gyanítják, hogy a tettes mind a három esetben azonos.

A május 28-iki első eltűnés áldozata Roskusch Gyula, 22 éves linzi postahivatalnok, aki pár napig Salzburgmbergben tartózkodott, legutóljára Sankt-Wolfgangban halt és a helyiséget kora reggel hagyta el, hogy Stroblba menjen, ahonnan Linzbe szándékozott hazautazni. A sankt wolfgangi vendéglőből való távozása óta nem látták.

A második áldozat a bécsi Anglo-Oesterreichische Bank tisztviselője, Fischer Ernő, aki június 15-én tűnt el a Salzburg melletti Grossgmain közszőlőből. A 21 éves fiatalember az ottani Wegscheider-penzióban lakott, ahonnan az eltűnés napján délután két órákor távozott azzal a meghagyással, hogy négy órákor visszatér uzsonnázni. Csak rövid sétát tervezett és semmiesetre sem hegymászást, mert erre egyáltalán nem volt turisztikailag felkészülve. Minthogy még másnap sem tért vissza a penzióba, eltűnéséről jelentést tettek a csendőrségnek és az elűnt bécsi fivérével is tudatták az esetet, aki azonnal Grossgmainba utazott. Kiderült, hogy a fiatalembert, aki kíséret nélkül indult sétára, több ember látta. Az út, amelyen haladt, teljesen jó, egyáltalán nem szokatlan, a szélein nincsenek mélysek és egészen veszélytelen, tehát egyáltalán kizárt az eshetőség, hogy a hivatalnokot viragszedés közben baleset érthette volna.

Azután jött a harmadik eset, Alexander Ottó 22 éves bécsi jogász eltűnése. A fiatalember Aufsee egyik szállodájában lakott, amelyet június 30-án elhagyott a könnyű nyári ruhában, de megjegyezte, hogy csak sétát egyet és azonnal visszatér. Délután 4 órákor, a hotelbe való visszatérése közben több személy látta, de Aufseebe nem érkezett meg. Azóta nyoma vesztett, noha szülei azonnal a helyszíntre utaztak és hatósági segítséget mellett az egész környéket felkutatatták.

Mind a három esetben sem az eltűntek holttestét, de még ruhadarabját sem találták meg. Oly esetben, ha megános turisták járhatatlan utakat választanak, megeshetik, hogy lezuhannak és holttestüket csak évek múltán találják meg valamelyik szakadékban; de ebben a három esetben ez teljesen kizárt dolog, amennyiben egyik áldozat sem térhetett le újáról oly messzire, hogy holttestüket a legszorgosabb kutatás mellett se lehessen megtalálni. Ezek a körülmények, a tény, hogy mind a három fiatalember áldozat lett, akik mind veszélytelen séta közben pusztultak el, azt a gyanút keltették a bécsi rendőrségben, hogy valószínűleg azonos tettes gyilkossága forog fenn, aki a fiatalembereket talán egy női bűntárs segítségével lecsalta az útról, megölte, kifosztotta s a holttestüket elásta, vagy elrejtette. Az illetékes helyi hatóságok és a csendőrség

bevonásával a bécsi rendőrség új vizsgálatot fog indítani és szó van arról, hogy egy kiváló kriminális-tát fogják a három helyre leküldeni Bécsből, hogy világosságot derítsen a titokzatos ügyben.

A román-orosz tárgyalások megszakadtak

Bukarest, július 27. (Damian.) A három hét óta tartó orosz-román tárgyalások, amelyek Cetatea Alba mellett egy szovjethajó fedélzetén folytak, megszakadtak, mert a szovjetmisszió nem elégedett meg a Dnyeszter-probléma tárgyalásával és a diplomáciai összeköttetés felvételét is követelte. A román misszió nem egyezett bele a tárgyalások folytatásába és az oroszok kérését visszautasította. Erre a szovjetmisszió visszautazott Odesszába. Hivatalos román körök úgy vélik, hogy a Cetatea Alba melletti tárgyalások csak felbeszakadtak és tizenkét nap múlva, mikor az orosz delegáció visszatérkezik, újból megkezdődnek. A román misszió jelenleg Bukarestben tartózkodik és Take Jonescutól újabb instrukciókat vár.

A kisantant katonai tanácskozásai

Prága, jul. 27. (Damian.) A jugoszláv, román és csehszlovák katonai missziók most tárgyalnak először arról, hogy a három állam között milyen hadi kapcsolat legyen.

Az éhező Oroszország

Helsingfors, július 27. (R. T. I.) Oroszországban a helyzet mind válságosabb. Pétervárt és Moszkvában utcai harcok voltak. A kormány a fővárosban kihirdette a legszigorúbb ostromállapotot. Az újabb felkeléseknek közelebbi oka Kameneff beszéde a népbiztosok tanácsában. Kameneff ugyanis kijelentette, hogy a kormány biztosan áll a helyén, amíg a hadseregben bizhat és a hadsereg részére szükséges muníciós üzemek működnek. De ha elegendő mennyiségű élelmiszerről nem tud gondoskodni, akkor 125 millió orosz éhhalálnak néz előbe. Oroszországban a vidéken és a városokban valóságos anarchia uralkodik. A szovjet-kormány elhatározta, Maxim Gorkijt Európába küldi, hogy propandátát fejtsen ki az éhínséggel sújtott orosz területek érdekében. Gorkij pár nap múlva Berlinbe utazik, ahol Gerhardt Hauptmann utján fog kapcsolatot keresni a német értelmiséggel. Németország a gyógyszer- és ruhaneműk szállítását már meg is kezdte. Reváli távirat szerint Lenin Rigába utazott, ahonnan Angliába fog menni.

Újabb merénylet híre a szerb régensről

Temesvár, jul. 28. Zentáról érkezett telefonjelentés szerint a szerb régens ellen újabb merényletet követtek el. A régens állítólag súlyosan megsebesült. A birt a legnagyobb fentartással közöljük. (Damian.)

PIS PUS

Aki még ezek után is meri állítani, hogy a háború eldurvította az erkölcsöket, az nem ismeri az erkölcsök mai állását és sajkómódra ismételt egy banális kiszólást, amely némely megkötyagosodott újságíróknak és tudósok fejében született meg. Ellenkezőleg. A tétel épen fordítva igaz: a háború megnevesítette az erkölcsöket. Nemcsak Európában, de a legsötétebb Afrikában is. Az alábbi táviratból egész világosan kitűnik, hogy Délafrikában például annyira megnevesedtek az erkölcsök, hogy már nemcsak az emberi sorsok megjavítására gondolnak, de az állatkinzást is végkép lehetetlenné akarják tenni. Johannesburgból jelentik, hogy a délafrikai állatvédő egyesületek nagy akciót indítottak a rituális vágatási rendszer eltörlésére, mert szerintük az állatok levágásának a zsidók által gyakorolt módja sokkal kegyetlenebb, mint a mérszorosok taglózása. A délafrikai főrabbi dr. Landau erőlyesen tiltakozott ez ellen és bebizonyította hogy rituális vágatás a leg-humánusabb. Egészen bizonyos, hogy a főrabbi tiltakozása ellenére is el fogják tiltani a rituális vágatást, mert Délafrikában már annyira megnevesedtek az erkölcsök, hogy még ezt a mérsékelt állatkinzást sem tűrik. Igaz, hogy ezen az alapon először a taglózást kellene megtiltani, vagy talán még előbb az emberek, főként zsidó emberek letaglózását. Talán tiltakoznia kellene előbb a nemes délafrikai államnak a progromok és zsidó tömegmészárlások ellen. Azt hisszük, hogy mégis más okai vannak ennek a rituális vágás elleni hadjáratnak. Nem annyira az állatvédelem és a megnevesedett erkölcsök. Egy icinyke-picinyke antiszemitizmus talán mégis lesz mögötte.

*

○ Mindig következettelenek voltak, megalkuvók és gyávák: ezek a pesti újságírók. Minden rezsimit szolgáltak, hűségesen, mint a meghunyászkodó eb, minden érdeket, még akkor is, ha az idegen érdek az újságíró-egyetemesség érdekét nyelte el. Soha annyi renegát, annyi áruló, annyi elvtelen és hitetlen, annyi becstelenség nem tömörült egy társadalmi kaszthba sem, mint amennyi nyugodtan, vidáman és léhán megfér a pesti újságírói karban. A forrongó idők minden várszomjasa, elvtelenség és pribékje ebből a társadalomból került ki. A pesti újságírók voltak az elsők, akik lelkesen ajánlották fel tollukat a fehér terrornak. Nekik mindegy. Becstületük nincs, csak ocsmány tolluk, amelyet minden időben, minden helyzetben egyformán mártanak bele a tintába, hogy nyálas alázatossággal kiérdemeljék a gazda kenyerét. Ezek a pesti újságírók, akik közül az utolsó napihírfirkász is Hájjással együtt felelős mindenért, ami Magyarországon az utolsó két esztendőben történt, az újságírói becstületnek, a sajtószabadságnak és a férfias, nyílt kritikának legbátrabjai: Szász Zoltán és Persián Ádámot marják most meg: az ő védelmezőjüket, aki után vakon kellene rohanniuk. A magyarországi sajtónak, a pesti újságírói karnak, a meghunyászkodó, vihogó ebalkának örök szégyene lesz. lemoshatatlan folta, hogy a szabad bécsi újságírószervezetnek és a szabad erdélyi újságírószervezetnek kellett a távoli földön meghurcolt magyarországi kollegáikért felelőmet szavukat. A világ újságírószervezetei felháborodás al tiltakoztak a becstületlen, szökimondó Szász Zoltán letartóztatása ellen. És a Budapesti Újságírók Egyesülete? Fegyelmi bíróság elé állítja azt a két újságíró, aki most Horthy börtönében ül. Ezek a pesti újságírók, akik soraikból kitakarították már minden becstületes embert, minden becstületes újságíró, akik vagy Horthy börtönében ülnek, vagy a külföldön emigrálnak, kitakarították a két utolsó becstületest is. Szegegynek. Azt hiszik, hogy büntetnek. Az lenne Szász Zoltán és Persián Ádám legnagyobb büntetése, ha továbbra is a becstületlenek között kelene maradniuk.

**Életünk gyermekeinkben teljesül
Magunknak adunk, ha a Tarbutnak
daunk**

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség	877
Kiadóhivatal	844
Zs. N. Sz.	558

A nyitott sir

Prágában, a cionista nagy intézőbizottság mitingjén, olyan tetemrehívást zihált ki magából a hős Jabotinsky, amilyen még nem rásta meg a világ lelkiismeretét. Meghasította a világ-messze térséget, hogy vértökökön át odatalálhasson a vak világ és egy tátonog nagy sirra mutatott. A jaffai mártírok, a jaffai hősek hanyallottak abba és vértől nyirkos szélein áll a zsidó nép, amely nem sir, nem is káromkodik, csak imádkozik. A kaddist mondja. Mert mi nem sirunk, nem sópánkodunk, de világgá kiáltjuk a mi jiszgadalmunkat: az ideál, amelyért ezek a hősek meghaltak nagy lesz, szent és hatalmas lesz és fel fog támadni Jüda birodalma.

Megrendítő, hatalmas és lélekbenmarkoló frázis, de mégis csak frázis. A világnak hiába mutatta ezt a borzalmasságában is nagyszerű képet, mert Jánus-feje van annak és visszafelé néz, ha az, ami előtte van, kellemetlen és nyugtalanító. A zsidóságnak pedig nem kell Jaffára menni, hogy nyitott sírokat lásson, talál ilyeneket közelebb is, talál nagyobbakat és rémitőbbeket is. Mindig is, amióta gátlásban él, nyitott sírok szélén szédült a zsidó nép. Sokszor hasított meg nagy gyászában köntöset, már cafatokban lóg le róla, annyiszor markolt bele szomorú sorsának tragédiájába. És a világlelkiismeret? A patyolat, amit rápökhözött a konvenció, még most is megtépel. A világlelkiismeret közömbösen áll nyitott zsidó sírok előtt. Nem az ő gyásza feketéllik ki azokból, hanem a miénk és ezért nem érdemes megtanulni a kaddisimát.

De a zsidóknak is nem épen csak ezt a sirt mutatnám. Ha ezt a nyakas, kintagadó népet csak a nyitott sírok borzalmával lehet raeszméltetni arra, hogy milyen aláváló sorsot jármozott a nyakába az idegen türelmetlenség és a saját maga alázas türelme, nohát akkor mutassuk azt a nyitott sirt neki, amelyet ő maga kapart fel magának. Amilyen nagy a gátlás, olyan nagy ez a halálpince. Amilyen sötét a fatalisztikus magamegadásunk, amelyet vemhes tradíciók vetéltek ki magukból, olyan sötét. Amilyen mély a szegyenünk, olyan mély.

Ide, ehhez a sirhoz állítsuk a zsidóságot. Ha pelyhült idegi borzalom nélkül fel nem frissülhetnek, hát itt olyan borzalom viczorít a szemé közzé, aminél rettenőbbit csak elképzelni is bajos. Mert ebben a sirban összevisszatart csontok hevernek. Ide dobálta bele a zsidó nép a multját, a csi-ájában fészlő jövőjét, ide dobálta be a nyelvét, az önértéket, daladás nagy idők büszkeségét. És ezek felkapaszkodnak a sir széléig és élet után kiáltoznak.

Nyitott, nagy sir a gátlás. Nyitott sir szélén állunk és a halállal cimborálunk. Szép, nagy halottra ásinkozunk, hát első dobjuk. Itt van a népi öntudatunk. Itt van a nemzeti önértékünk. Itt van a zsidó gondolat. Még a húst is mi magunk rággjuk le halottainkról, hogy kevesebb vesződése legyen velük a halálnak, amely olyan bizalmas cimborája a zsidó népnek.

Itt, ennél a sirnál aztán nem sokat használ a kegyeletes meghaladás. Itt aztán ne is merje senkise kijáratni magából a jiszgadalt, mert ezen a helyen istenkáromlás az. Itt ne nyöszörögjön senkise, ugyanis olyan zajba vész a hangja, hogy meg sem érthetik. Itt a feltámadás vihára harsonászik. A nyitott sirba dobott néplelek életet követelő zihálása. A csontujjak már a sir szélébe kapaszkodnak. Már megmozdul a zsidó gondolat, a népi öntudat és a nemzeti önérték is.

A nyitott sirnál feltámadás van. u. p.

— **Minisztertanács Sinajában.** Bukarestből jelentik: Tegnap csaknem valamennyi miniszter Sinajába utazott. hogy a király elutazása előtt megegyezzen megbeszéljen a fontosabb ügyekről.

— **A királyi család utazása.** Bukarestből jelentik: Tegnap reggel hét órakor indult el a Gara de Nordról a 11 vagonból álló udvari különvonat, mely a királyi családot Sinajába szállította. A vonat délután 4 órakor indult tovább, hogy a királyi család Temesvár utibajtésével Jugoszlávián és Magyarországon át Franciaországba vigye. A királyi pár vasárnap fog Párisba érkezni, ahol meglátogatnak több államférfiut. A jövő szombaton Ferdinánd király Bagnollesbe érkezik, Mária királyné pedig Verdunt és a háboru által elpusztított vidékeket látogatja meg. A királyi pár csak augusztus végén tér vissza Bukarestbe.

— **Goga és Groza miniszterek Kolozsvárra érkeznek.** A kolozsvári reszortokban szerzett értesüléseink szerint a napokban megérkeznek Groza erdélyi és Goga képzőművészeti és közoktatásiügyi miniszterek. A miniszterek meg fogják látogatni a mintavásárt.

— **A japán trónörökös befejezte európai utját.** Párisból jelentik: A japán trónörökös visszautazott Tokióba. Eleinte az volt ugyan a szándéka, hogy egész Európát, így Romániát is meglátogassa. Később azonban egészségi okokból ezt a tervét meg kellett változtatnia. Már utban van Tokió felé.

— **A bukaresti művészkongresszus.** A közeli hetekben mint azt „Uj Kelet” már megírta, Nagyrománia művészei gyűlésre gyűlnek össze Bukarestben. A kongresszusra szóló meghívókat az erdélyi kultuszreszort művészeti főfelügyelősége utján kapják mindazon zsidó művészek és írók, akik részt akarnak venni a kongresszuson. Ilyen irányu megkeresések Isaac Emil főfelügyelőhöz intézendők. (Cluj, Strada V. Stroescu 4.)

— **Országos ármaximálási rendelet.** A belügyminiszter július 21-én kelt 24773 számú rendeletével az egész országra kiterjedő érvénnyel az élelmiszer árak maximálását rendelte el. Eszerint minden megye és minden város a maga hatáskörében, helyi viszonyainak megfelelően köteles ugy a nyers, mint a fogyasztásra elkészített élelmiszerek árát maximálni. A maximálás tehát nemcsak a piacokra, de a kávéházakra, vendéglőkre, barokra, kabarékra és kimerésekre is vonatkozik, amelyeket három osztályba sorolnak. A maximális árakba a megengedett polgári hasznót is bele kell kalkulálni. Vidéki falvak és városok maximális árai nem haladhatják meg a megyeszékhelyekre megállapított árakat. Egyes vendéglőknek — luxus és zsidó rituális étkezőhelyek — 25 százalékkal magasabb árakat irhatnak ki, mint a rendszeren megállapított árak. Az ármaximálást tizenöt naponként az általános piaci árak ingadozásának megfelelően újra kell szabályozni.

— **Kongresszus a tüdővész ellen.** Londonból jelentik: Ma nyílt meg a tüdővész elleni világkongresszus. Az angol kormány nevében Lord Curzon és Mond Alfred üdvözölték a körülbelül 500 delegátust, akik között igen sok a nő.

— **Megalakult a román nőszövetség.** Bukarestből jelentik: Ma megalakult a fővárosban a román nők nemzeti szövetsége. A szövetség a hasonló külföldi szervezetek mintájára fog működni. Összekötésbe lépve a külföldi szervezetekkel, a román érdekeket fogja képviselni a különféle női kongresszusokon, ezenkívül bent az országban egészségügyi propagandát fog kifejteni.

— **Helyreállított a forgalom Borceánál.** Bukarestből jelentik: A borceai hidat, amely tegnapelőtt egy tehervonat alatt leszakadt, helyreállították. A vízbe zuhant vagonokat kiemelték, a forgalom helyreállt.

— **A CFR. kocsikat javított Cseh-szlovákiában.** Bukarestből jelentik, hogy a kormány több cseh-szlovákiai gyárral megállapodást kötött vasuti kocsik javítására. A szerződő gyárak kötelezték magukat a javításoknak ez év végéig való befejezésére.

— **Szerényi balesete.** Budapestről jelentik: Báró Szerényi svábhgyi villája közelében súlyos baleset érte. Autója teborult és Szerényi karját törte.

— **Zsidóbank alapítás Ruszin-székben.** Ungvárról jelentik: A ruszinszékői Jüdit a napokban tartott bizalmi ülésén Zucker és Wechsler igazgatók jelenlétében két fontos indítványt tárgyalt, melyeket Szerény és dr. Sternbach elvtársak terjesztettek elő. Ezek szerint felállítandó volna egy ruszinszékői zsidó bank, melynek alapítási tőkéjéhez a helyi pénzemberek is hozzájárulnának. Ez a bank nemcsak pénzületekkel és arra szorult zsidó existenciák támogatásával foglalkozna, hanem ipari üzemeket és műhelyeket is fölállítana s minden erejével azon lenne, hogy produktív munkára nevelje a munka és megélhetés nélküli zsidó tömegeket. A javaslat még foglalkozik egy országos zsidó kórház, árvaház, ambulancia és más népegészségügyi kérdésekkel is s ajánlja ezek sürgős megvalósítását. Wechsler és Zucker vezérigazgatók megígérték, hogy a terveket minden erejükkel igyekeznek megvalósítani.

— **A gabella-ügy.** Amint minap jelentettük, a közigazgatási hatóság úgy döntött, hogy a helybeli szefárdalakulat a fenálló jogszabály értelmében az ortodox hitközségnek a teljes gabella-díjat tartozik befizetni. Miután akadnak hitközségi tagok, akik abban a tudatban, hogy ezáltal a hitközség anyagilag nem károsodik, a szefárd mézszárszékben vásárolnak húst. A hitközség felhívást bocsátott ki tagjaihoz, melyben figyelmezteti őket, hogy tartózkodjanak a szefárd mézszárszékben való vásárlástól, nehogy emelkedő húsforgalmukat a hitközséggel szemben erkölcsi sikernek tüntethessék fel.

— **Anglia és Franciaország között nem kell utlevél.** Az angol és francia kormány a két ország között közös megegyezéssel kölcsönösen megszüntette az utlevélkötelezettséget. Az utazáshoz csak személyazonossági igazolvány kell.

— **Robbanás husz halottal és száz sebesüléssel.** Bernből jelentik: A bodicai salétromgyárban történt robbanás következtében a gyár vezető mérnök lakása, valamint a szomszédos gyárépületek elpusztultak. A robbanás a szomszédos elektromos művekben is jelentékeny kárt okozott. A katasztrófának 20 halottja és 100 sebesültje van.

— **A vágóhid kibővítése.** A vágóhidat a jövő hónapban kibővítik. A város az átalakítási munkálatokra három és fél millió leit szavazott meg.

— **Feloszlott az Osztrák-Magyar Bank utolsó erdélyi fiókja is.** Segesvárról jelentik, hogy a volt Osztrák-Magyar Bank ottani fiókjának hivatalnokai a várost elhagyták. A bankfiók ugyanis már május 31-én megszüntette működését és a most elutasított hivatalnokok csak a felszámolási munkálatok elvégzésére maradtak Segesváron. Ezzel a volt Osztrák-Magyar Bank utolsó erdélyi fiókja is végleg megszűnt. Az összes feloszlott bankfiókok könyveket Lugosra szállították át, ahol majd együtt számolnak el a Banca Nationalával.

— **A nemzetközi léghajózási konferencia Brüsszelben ülészik.** Párisból jelentik: A nemzetközi léghajózási konferencia július végén tartja ülését Brüsszelben, ahol főként a Belgium és Franciaország közötti léghajózási kérdéseket fogják megvitatni.

— **A francia háborus bűnösök névsora.** Párisból jelentik: A német kormány kiadta a háborus bűnösök listáját, akik között mintegy negyven francia tiszt is szerepel, élükön Vendome herceggel, aki a belga király sógora.

— **Árvíz New-Sud-Walesben.** Londonból jelentik: Az ausztráliai New-Sud-Walesben nagy vízáradás van. Az áradás egész falukat separt el.

— **A kommunista merényletek miatt összehívják a jugoszláv nemzetgyűlést.** Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány a legutóbbi kommunista merénylssel kapcsolatban elhatározta, hogy a nemzetgyűlést összehívja.

— **Malomtulajdonosok kongresszusa.** Erdély és Bánát malomtulajdonosai augusztus 12-én kongresszust tartanak Aradon, ahol a szakmájukat érintő összes aktuális ügyeket megbeszélnek. A kongresszus elnöke báró Neumann Károly lesz.

— **Ujabb akció Ausztria gazdasági felségítéséért.** Párisból jelentik: Mayr dr. volt osztrák kancellár ma Párisba érkezett, hogy a francia kormánytól újabb akciót kezdjen Ausztria gazdasági felségítésére.

— **Két szlovákiai falu háborúskodása.** Ungvárról jelentik: Tölgyesfalva és Csernató községek valami épületfavasárlás miatt formálisan hadat üzentek egymásnak. Ugy történt a dolog, hogy a tölgyesfalviak nagymennyiségű fát vettek, be is építették, amikor a csernatói parasztek deputációban visszakövetelték a fát, mert azt az ő erdejükből lopták. A tölgyesfalviak nem voltak hajlandók szétbontani a felépített házakat, mire a követek hadat üzentek. Másnap kitört a háború. A két falu lakói kaszával, kapával és fejszével támad egymásnak. Szerencsére a csendőrség idejében megakadályozta, hogy vér folyjon. A csernatóieket azonban nem nyugodták meg az ügy ilyen elintézésében s megüzenték a tölgyesfalviaknak, hogy ha vissza nem adják a fát, akkor a falujukból kő kövön nem marad.

— **Draskovics jugoszláv miniszter temetése.** Belgrádból jelentik: Ma délelőtt temették el Draskovics minisztert. A gyászszertartáson résztvettek a diplomáciai kar, a kormány és a parlament.

Milyen búszka, hetyke és hencvegő óriás volt valaha az az első dreadnought, amelyet valaha acéllemezekkel és vasbordázzal komponáltak meg víziszörnyeteggé. Tele volt a legreménytelibb emberölő és hajórobantó csodákkal, kiságyukkal, nagyágyukkal, torpedókkal és úgy siklott a vizen, mint a gondolat. Mint a nagyon kegyetlen gondolat, Most elérte végzete. Az elsőből lesznek az utolsók: ezt az első dreadnoughtot eladják ócskavasnak. Nem nagy vigasz, csak egy kicsike káröröm. Olyasforma, mint amikor egy reitegett zsarnoknak porbahull a feje, mert ifjabb és délcegebb zsarnokok következnek. Az ócskavas-dreadnoughtnak is csak azért kell nyugolomba menni, mert az ifjabb típusok lehetetlenné tették. Sebahaj, sóhajta magában az elaggott dreadnought, lesztek még ti is ócskavas.

— **A Katz és Mendel üzlet fosztogatója.** Katz és Mendel főtépi ruhakereskedő cég néhány nappal ezelőtt bejelentette a rendőrségnek, hogy üzletének áruaktárát rendezetlen fosztogatták és a lopással Korony József szolgát gyanúsította. A rendőrség detektívjei figyelemmel kísérték Koronyt és több áruló jel alapján letartóztatták. Korony beismerte, hogy az üzletből „6 szokott néha egy-egy vég kelmet elvinni.” Átkisérték sz ügyészre.

— **Betörés.** Szerdán éjjel a Rákóczi-úton lévő Czirják-vendéglőbe betörték és elvittek öt ezer lei értékű italt. A rendőrség megindította a nyomozást és tegnap elfogta N. K. fiatalok, foglalkozás nélküli suhancot, aki bevallotta, hogy ő követte el a betörést. Átadták a fiataloknak bíróságának.

— **Lopás.** Dr. Zeka Frigyes brassói lakos bejelentette a rendőrségnek, hogy kolozsvári tartózkodása alatt ötszáz leit elloptak tőle. A nyomozás megindult.

— **Kisiklott tehervonat.** Bukarestből jelentik: Corbu állomáson — a Bukarest-Temesvár fővonalon — majdnem vasuti katasztrófa történt. A sínnek meglazulása következtében közvetlenül a Simplon átbogása után egy tehervonat kisiklott. Emberéletben nem esett kár. A forgalom ideiglenesen szünetel. Erélyes vizsgálat indult meg.

— **Bámbó Béla marosvásárhelyi hírneves zenekara és Nátyi Károly nótás kishőgs fog e hó 20-tól esténként a Park kávéházban hangversenyezni, ezen eseményszámba menő estélyekre felyhívjuk a n. é. közönség figyelmét.**

— **„Zea” Rész Román Krétagyár r. t. Str. Paris 80. Krétagyártmányai minden külföldi gyártmányokat felülmúlnak.**

— **Deák fogtechnikus (dentist) külföldi utjáról hazatérkezvén, működését újból megkezdte. Piaci Utirel 25.**

KÖZGAZDASÁG

Magyar, osztrák vagy német biztosítók nem köthetnek ügyleteket Romániában. Bukarestből táviratozzák: A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy azok a biztosító társulatok, melyeknek központja Németországban, Ausztriában, vagy Magyarországon van, semmiféle biztosítást nem köthetnek Románia területén, de arra joguk van, hogy régi követeléseiket behajtsák. Ez a rendelkezés arra való, hogy a külföldi biztosító társaságokat román fiókjuk nacionalizálására kényszerítsék, ami nagyrésztben anugyis megtörtént.

Megszüntetett kivétel illetékek. Bukarestből táviratozzák: A fővámtanács előterjesztése alapján az ipartügyi minisztérium rendeletet bocsájított ki, mely eltörli a kivételi illetéket a következő árukra: 1. Faanyag, vagy faalkatrészek, más faanyagok, mint sámta, kapta, kerék, kész butorok, ládák, keretek. 2. Kő, kavics, mész. 3. Gyapjufonatok, gyapot és harisnyák. 4. Cognac, rum, likőr, spiritusz. 5. Seprők. 6. Zöldség, konzervek. 7. Kőszóda és porszóda. 8. Sulfurit, acetit, acetether, amylalkohol, amylacetat és kénsav exportja után.

Kamarai titkárok értekezlete és malomipari kongresszus Nagyváradon. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy f. évi augusztus 5-én és 6-án az erdélyi kamarák titkárai Nagyváradon értekezletre jönnek össze az aktuális gazdasági kérdések és folyó ügyek megvitatása végett. Ugyanezen időponthoz a kamarák malomipari szakértekezletet is tartanak, melynek főtárgya a határszéli nagymalmok őrlési forgalmának biztosítása lesz.

Romániát kivéve rossz az idej európai termés. Egy párisi közgazdasági lap írja Európa idej terméséről a következőket: 1899. óta nem volt oly rossz Európa gazdasági helyzete, mint az idén az óriási szárazság következtében. Oroszországban a szárazság elpusztította a Volga-Ukrajna közötti óriási terület termését. Franciaországban és Angliában is vigasztalan a helyzet. Óriási a takarmányhiány és emiatt az élomarha-árak zuhanásszerűen esnek. Egész Európában Románia az egyetlen állam, amelynek termése ez évben kitünő és eddig a szárazság nem tette tönkre. Ezzel kapcsolatban különben Bukarestből azt jelentik, hogy illetékes pénzügyi körökben nem tulajdonítanak túlságos jelentőséget annak, hogy a párisi tőzsdén a lei árfolyama annyira lemorzsolódott. Az idej termés kitünő eredménye — így nyilatkoznak a szakértők — helyre fogja állítani a lei külföldi árfolyamát.

Valutapiac:

Bukarest, július 27. Márka 96, leva 70, font sterling 260, francia frank 655, svájci frank 1800, lira 320, drachma 400, dollár 74, arany 230, ezüst, osztr. kor. 10, magyar korona —, szokol 104, lengyel marka 450, dinár 185.

Páris, július 27. Bukarest 169/4, London 4625/2, Newyork 1295, Róma 55/4, Svájc 211/4, Prága —, Berlin 161/2, Bécs —, Hága —, Athén —.

Berlin, jul. 27. Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 1018/85, Kopenhága 1192/98, Stockholm 1805/85, Helsingfors —, Róma 330/65, London 282/70, Newyork 7892, Páris 615/85, Zürich 1815, Madrid —, Bécs 920, Prága 100/45, Budapest 2147, Bukarest —.

Zürich, jul. 27. Bukarest 790, Berlin 775, Amsterdam —, Newyork 610, London 2180, Páris 4710, Milano —, Brüsszel —, Kopenhága 92/2, Stockholm 184, Kristiania 78/4, Madrid —, Prága 765, Budapest 16/4, Zágráb 350, Buenosayres —, Varsó 80, Bécs 68, osztr. leh. kor. —.

Budapest, jul. 27. Lei 455-465, font ster. —, leva —, dollár 355-365, francia frank 2875-2925, marka 447-457, lira 1520-1540, osztr. kor. 83 1/2-89 1/2, rubel 41 1/2-42 1/2, svájci frank 5900-6100, szokol —, dinár 790-810, lengyel marka 15 1/2-16 1/2, napoleon —.

Bécs, jul. 27. Lei 1183, dollár 308, belga frank —, francia frank 7090, svájci frank 149 1/2, holland forint 285/4, dán korona 140/4, jugoszláv korona 2085, norvég korona 117/4, svéd korona 185/20, szokol 1173, leva —, lira 3870, marka 1159, lengyel marka 45, font sterling 8240, rubel —, magyar korona 254/2.

„SZINHAZ”

Der Jesive bocher

— A Bécsi Zsargon Színház vendégjátéka —

Tegnap este az Apolló kabaré színpadán mutatkozott be a bécsi zsidó színművészek zsidó színházlátogató közönség előtt jól ismert darabban, a háromfelvonásos „Der Jesive bocher” című népszínműben mutatták be megbecsülésre kötelező tehetségüket, amelyet öntudattal fejlesztenek. Tanulnak; ez minden mozdulatukon látszik, az autodidakta szerelenségeit letompítják megukban, játékuiban az izlés dominál. A bécsi színjátszás emelkedettsége, köznyedsége és finomsága összejátékuiban csillan.

De azért izig-vérig zsidó művészek: hanghordozásuk és taglejtésük és arójátéku zsidó. A nép karaktere lüktet minden szavukban, a drámaiságuk zsidó, a vidámságuk is az. Az első előadás megdöbbentően hatott a nézőközönségre: erősebb drámai jelenetknél férfiak is zokogásba törtek ki, a homikus mókáinál az emberek nevetőgörcsöket kaptak.

A Jesive bocher sovány meséjéből és néhány hevenyészve megrajzolt alakjából lelki élményt tudtak a színészek kicsiolni. A gazdag Maillum Szonja barátnői társaságában guntt az a náluk alamizsnasán kosztoló szegény jesivebocherből, aki csak a kaffánja és hagyományos alázatossága szerint afféle nebbich, valójában mélyengondolkodó elme és önértzetes ifjú, aki játszatott magával, de a szívében bosszút forralt. A játék az volt, hogy reb Mordche Wuez, a részeges házasságkövetítő tréfából összekette Szonját Alterrel, a bocherrel, aki tudja, hogy a tréfa szomorú valóság a zsidó kiasszony számára, míhelyt a vicces baldachin alatt ujjára huzza a gyűrűt. Hangosan mondotta, jól kihangsúlyozva:

— Légy pedig e gyűrű jussán Mose és Izrael törvényei szerint egy frigybe áldva.

A bonyodalom itt kezdődik. A finom uri kiasszony később tudja meg, hogy — ó micsoda katasztrófa! — a szegény tányérnyaló hites felesége lett. Az apa kezét tördeli, zsarolást sejt és Alter apját, reb Zemachot, egy aggastyánt, vérg sérteti. A jesivebocher szívében meleg, szerető érzések fakadnak asszonya iránt; nem tud erőszakoskodni és egy kedves, megindító jelenetben érzése kézsókban bugyan ki, de Szonja urát ellöki magától.

Othon Alteréknál nagy szomorúság. Alter el akarja hagyni öreg szüleit. Izgalmas tragikummal terhes napok; a jesivebocher megbetegszik. Szonjában is felülkerekedik a női szív, ellátogat a beteghez, aki lábában is fölismeri, nyugodtan elalszik és felgyógyul. Az életét mentette meg. Öröm, kibékülés, igazi lakodalom.

Nagyjából ez a darab meséje.

Életet az „aszott ceontokba” a kitünő művészgárda hozott. Mindenekelőtt és mindenekelőtt Flammné asszony, aki Zeldét játszotta, a bocher anyját. A szegénység gyötörő vonaglásait, fölsiklító fájdalmát, a boldogtalan anya eszelős vergődését megkapóbb természetességgel nem lehet kopirozni. Stramer Alter szerepét önnáló fölfogással játszotta az emberi méltóságot az efajta embereknél szokotlan daccal hangsúlyozva. Strammer Klára asszony jó volt mint Szonja a méltatlankodás és harag kitöréseiben, a gyöngegség hurjait azonban nem találta el és illuziót zavaró volt az is, hogy a vallásos zsidó othon nevelt leánya primadonna elegánciával jelenik meg a bocher betegágyánál. Brin, aki az aggastyán reb Zemachot adta, kabinetalakítást adott. Bámulatos megfigyelő képességgel leste el az aggok gyermekes mozdulatait, emellett külön egyéniséget, nem típus produkált és gyönyörűen hozta ki az öreg zsidóból az avult proletár igazságokat.

— Der orme Mann is gewohnt dass mann von ihm macht a Spass!

A lázongás keserű magábafojtásával mondotta az öreg, de az egyszerű mondas a színész ajkáról megnyilatkozásszerű erővel tört fel. A sadchen szerepét Streng adta nagy sikerrel. Százaz humorra különösen kuplisan és dalában érvényesültek. Tempós, kimért apa volt Stein. A gazdagok falánkságát és reszkető kapzsiságát csak sejtette, a finomabb jómódnak típusát adta sok jó igyekszettel. Klein a házitanító és Blind Aranka k. a. Szonja barátnője szerepében voltak rokonszenvesek.

A társulat, amely változatos műsorát folytatja ünnepi órákat szerzett azoknak, akik szeretettel vannak igaz zsidó művészet iránt. (sz. i.)

Im én sui il, mi il? Válm 16 achsáv, emátaj? Teljesítse minden becsületes zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszóddal szemben!

SPORT.

A Sportszövetség nem engedi a VAC-ot Kolozsvárra

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Erdély botrányokban gazdag sportéletének újabb eseménye van. A budapesti Vivó-Atlétikai Club erdélyi körútról van szalkalommal szó, amelyet a VAC Nagyváradon kezdett meg és amelyet a kolozsvári Kerületi Sportszövetség mindennek, csak nem méltányosnak és sportszerűnek nevezhető magatartása miatt nem folytathatott.

A budapesti Vivó-Atlétikai Club tudvalevőleg az összes illetékes erdélyi politikai hatóságoktól szabályszerű beutazási engedélyt kapott footballcsapata számára, hogy Erdély nagyobb városaiban mérkőzéseket tarthasson.

A Haggibbor vezetősége még a VAC elindulása előtt beadvánnyal fordult a kolozsvári Kerületi Sportszövetséghez, amelyet arra kért, hogy a VAC-al tartandó mérkőzések számára bocsássa rendelkezésére a városi sporttelepet. A Szövetség ezt megtagadta, azzal a megokolással, hogy a Szövetség egy régebbi határozata értelmében magyarországi csapatokkal való mérkőzés nem engedélyezhető. Ez a határozat kivételket is lehetővé tesz, amit ez esetben, amennyiben a politikai hatóságoknak a mérkőzések megtartása ellen kifogásuk nem volt, alkalmazhatott volna a Szövetség. A Szövetség ezt azért nem tette, mert kollektíven akart annak a Haggibbornak, amely annak idején a kolozsvári Sportszövetséghez tartozó sportegyesületek többségével együtt bizalmatlansági indítványt nyújtott be a Szövetség jelenlegi vezetői ellen. A Sportszövetség eme álláspontja azonban teljesen érthetetlen, hiszen nyilvánvaló, hogy a Haggibbor és a sportegyesületek többsége nem a Szövetség ellen, mint testület ellen bizalmatlan, hanem egyes vezetőtagjai ellen voltak kifogásai. A bizalmatlansági indítvány semmiesetre sem jelentheti azt, hogy a Szövetség megvonja a sportpályát és ezzel súlyos anyagi kárt okozzon egy olyan sportegyesületnek, amelynek fejlődése részben az ő pénzjára van bízva.

Jellemző, hogy Suciú Andrián a Victoria sportegylet elnöke már részleteiben is megállapodott a Victoria VAC kolozsvári mérkőzésére vonatkozólag és a tárgyalások folyamán nem említtette ezokat a kifogásokat, amelyeket mint a Sportszövetség footballszakosztályának elnöke és a Sportszövetség előadója utólag emelt.

A sportszerűtlen cselekedeteknek és intézkedéseknek már egész sorozatát volt alkalomunk sportszövetségünk részéről tapasztalni. Ezzel az utolsó ténykedésével azonban a Szövetség vezetősége végleg elvesztette azt a jogot, hogy a sportszerű vezetése mellett és képesnek tartottuk a határozat következménye az, hogy a VAC nem játszhat Kolozsváron, ami természetesen a Haggibbornak, mint rendező egyesületnek súlyos anyagi károsodást jelent. A VAC pedig, amely lejátszotta mérkőzést Nagyváradon, körútról nem folytathatja és úgy értesültünk, hogy már vissza utazik Budapestre.

A hivatalos megastatán álló sportszövetségi vezetőségnek nem lehet célja, hogy egyesületinek fejlődése útjába nehézségeket állítson. Nem is ezóva a határozat sportszerűtlenségéről, amellyel megfosztották Kolozsvár közönségét bizonyára nagyon nívós mérkőzésektől. Sajnálatul állapítjuk meg, hogy

sportéletünk vezetői még mindig nem tudják belátni, hogy egészséges és nívós sportéletet csak úgy teremthetnek, ha a kicsinyes klubérdekeket és az egyéni hiúsági kérdéseket ki-kapcsolják. Veszekszenek, gáncsolnak, kiját-szanak, sportéletünk pedig, amely oly szép fejlődésnek indult, a zülles lejtőjén már-már teljesen leromlott.

Románia 1921. évi atletikai bajnoksága.

Szombaton és vasárnap délután kerülnek döntésre Románia ez évi atletikai bajnokságai. E két napra megmozdul az egész ország. Arad, Temesvár, Nagyvárad, Vácshely, Bukarest, Brassó mind elküldi atletistáit, hogy a legklasszikusabb viadalon képviselve legyenek. A kolozsvári atleták is erősen készülnek. A verseny rendezésében a trónörökös is részt vesz.

Főszervező: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szervező: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság
Szerkesztőség: Cămin Reș. Pârlișani (veit Pârlișani-Jász-utj. 48.)
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

As Uj Kelet előfizetési árai:

Égész évre 350.— L. Negyed évre.. 100 L.
Fél évre.. 200.— L. Egy hóra 40 L.
Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1:50 L.
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vessz fel a kiadóhivatal.

MOZIHIREK

A mozgóképek műsora: A Szinkó-mozgóban: Pénteken az állatfilmek fejedelme „Xa-Xa” harmadik fejezete fut: „A dsungelparadicsomban”. Xa-Xa herceg-kisasszony két hűséges amerikai barátja folytatják, veszélyekkel teljes vándorlásukat az őserdőben, hogy elkertíve az elvetemült fehér gonosztevő, Cagga a rab-szolgvadász bosszúját, megtalálják az utat, Xa-Xa atyja, a me és Tarik város királyának boldog birodalma felé. — Szombaton, vasárnap, „A táncosnő és király regénye, szívetve mindhálig”. Paul Fellner romantikus filmregénye, melyet Manuel portugál exkirály és a tündérszép Gróby táncosnő hűséges tiszta, sűrű tartó szerelmi viszonya nyomán írt. A mese megkapó poétikus, a kiállítás fényes, a rendezés művészképző valló. — A Szinkó előadásai. Az Egyetem-mozgóban és az Urániában a meleg időkre való tekintettel csak két előadást tartanak: 7 órákor és 9 órákor. A Szinkókorban azonban a 5 órákor kezdődnek az előadások. A közönség ezt az öt órákor kezdődő előadást legjobban szereti, mert torlódás sines s a levegő is a legtisztább és a leghűvösebb ilyenkor. — Egyetem-mozgóban: Pénteken, szombaton, az amerikai „Selig-gyár” luxorsorozatának legkiválóbb filmje, a „Mellők a kofferben” című kalandfilm, negyedik fejezete fut. Főszerepben a helyi mozgóközönség által a „Xa-Xa” filmmel annyira megkedvelt Juanita Hansen, Amerika egyik legjobb filmszínésze együttesével. Rendkívül érdekes, izgalomtól telt mese, soha nem látott filmszínészi és operatőr trükkök halmozása. Vasárnap, csak egy napig a Poth-féle monopoliuma, „Bosszúeső”, társadalmi dráma az olasz főrangú világból, főszerepben egymás mellett két olasz filmszínésze, Maria Carmi és P. Menichelli. — Uránia-mozgóban: Pénteken még a Cipetó-filmváltás szenzációs újdonsága, mely Bukarestben zajos sikert aratott, „A szerelem egy éjszakája”. Victor Sardou világhírű regénye filmen. Az olasz Ambrozio-filmgyár remeke, főszerepben Francesca Bertini. Szombaton, vasárnap az amerikai leánykereskedőlem elleni ligát világhíradvány, „Gyémántpalota”, egy szerelmi tanyá tika, a heritőnök karmaiban.

Kereskedők figyelmébe!
Nagy küldemény friss és tartós
Citrom érkezett
Aronkivüli szardellagyuruk, szardimák, mindenféle gyarmatárak és délygyümölcsök a
Katz és Bernát céghez,
ahol a legolcsóbb napi áron lesz kiárultva
Telefon 3-97

Külföldi bevásárlási utamról hazatértem. A legmodernebb és legszebb ruhahímzés-minták és mindenféle **KÉZIMUNKÁK ELŐRAJZOLÁSÁT** és hímzését, a legkényesebb ízlésnek megfelelően elvállalom.
Hímzésben jártas leányt előrajzoláshoz felveszek
ÖZV. WALDBERGNÉ,
STR. MATEHA (MÁTÁS KIR.-U.)

„Melissát” minden ha findm cakerköt akar!
A legjobb rum- és likör-essenciák 75 lel kizárkónti árban kaphatók
Glück Henrik gyárában
Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253
(veit Kolozsvári-u.) 74

Legolcsóbb bevásárlási forrás!
DEUTSCH K. I.
Füveg és porcellán nagykereskedés r. t.
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
Telefon 71 Interurban
Állandó nagy készletek fehér, kristály, füveg, karlsbaldi porcellán, diszmi- és konyhaberendezési cikkekből.

Stülágyi Eleonora R.-T.
Főmunkája: Mikor, ruha-költő, elegáns, Előrendű
Tervezőit és borait. 1210 Szász nagyraktár

Befőttes- és uborkás-üvegek megérkeztek
prima minőségben legolcsóbb árban kaphatók
Táblafüveg — Ablaktapasz
Kristályfehér füvegáruk —
Porcellánárak — Wilhelmsburgi kőedény — Keretiécek
waggontételeiben is kaphatók
Romlós Testvéreknel
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
Kérjen árajánlatot!

A Bécsi Jiddisch Társulat vendégjátéka
Az Apolló (Blasini) helyiségében. — Ma pénteken nincs előadás!
Szombaton „DIE ERSTE LIEBE” Szombaton

